

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Stara, slaba navada.

Nas je malo na število, toda dovolje nas je, da smo lahko na domačih tleh lastni gospodarji, to pa, ako hočemo in se ne damo tujcem pod peto. Žal, da se to godi še semtertje, ne da se morejo ljudje izviti izpod nje. Najbolj je tega kriva navada, stara navada. Tujcu so se vam ljudje tako navadili, da že več ne čutijo njegove trde pete ali pa mislijo, da tako mora biti, da ima pravico do tega. To pa on sam tudi zatrjuje, kjer je le mogoče in skorej vse javne naredbe so mu v tem na roko.

Toliko bolj pa je žalostno, če še tam silijo ljudje nazaj pod peto tujca, kjer so se jej že srečno izvili! Ne vemo, toda zdi se nam da se godi tako doli v Ormoži. Ves kraj je naroden in kmetje so vsi zanesljivi Slovenci, ali „purgarji“ v mestu so v tem na slabem glasu in radi bi tudi kmete spravili na to. V to ime sejejo med tamošnje Slovence neslogo in se delajo še sami sedaj tako, kakor da niso več prusaki. O tej reči se nam piše iz Ormoža:

Kakor ste v predzadnji številki „Slov. Gosp.“ na prvem mestu preročali, morali bomo se boriti proti dvema strankama, nemčurski in takozvani „mladi“. Da pa bodejo naši zavedni slovenski veleposestniki in volilci kmečkih občin vedeli, kako se kratijo njihove pravice, gledé na zastopstvo v okrajnem zastopu jim naj služijo sledeče številke.

Okraj plačuje pravega, to je neposrednega c. kr. davka v znesku od 62.000 gold., od te svote spada na mestno občino Ormoško 2017 fl., tržno občino Središko 2310 gld., na veleposestnike 15.994 gld., na kmetske občine 41.680 fl.

Letos bodete občini Ormož in Središče, ki plačujete 4327 gld. davka volili vsaka šest zastopnikov, toraj skupaj 12 zastopnikov, veleposestniki pa, ki plačujejo 15.994 gld. samo 8 zastopnikov, a kmetske občine, ki plačujejo več, kakor dve tretjini davka, to je 41.680 gld. samo 11 zastopnikov. Tu se vidi, kako se pravica

deli. Po razmerji davka bi morale imeti kmetške občine 21, veleposestniki 8, mesto Ormož in trg Središče samo po enega zastopnika. Iz tega vsega pa pride to, da se morajo vsi veleposestniki, kakor tudi vse občine okraja volitve v okrajni zastop udeleževati ter da volijo samo odločno narodne može, ki se ne pajdašijo z nasprotniki našega naroda, saj jih vsi poznamo. Kedar smo jim potrebni, tedaj se nam laskajo, kakor hitro pa so dosegli to, kar so hoteli, pa nam dajo brco. Toraj, možje slovenski, ki ste pokazali vže večkrat, da ste zavedni, da poznate disciplino, ne dajte se od nikogar na dan volitve zapeljati, tudi od tako zvanih Slovencev ne, ampak volite tako, kakor vam bodo nasvetovali vam poznani narodnjaki, kateri so se vže toliko in toliko let za narodno stvar žrtvovali in vse priborili, kar sedaj imamo, vse pa zopet skoz neslogo zgubimo.

Doslej dopisnik, mi pa še pristavimo vljudno prošnjo do vseh slov. rodoljubov v Ormoškem okraju, naj pustijo osebne stvari pri tako imenitni zadevi, kakor je srečna volitev mož, ki dobijo posle celega okraja v roke. Ta pač naj bode njim in celemu slov. ljudstvu na hvalo.

Avstrijske škofje in verska šola.

(Dalje.)

Do ogerskih škofov obrnilo se je užaljeno srce sv. očeta l. 1886. s tem-le opominom: „Tak je zdaj čas in taka šega, da si mnogi mnogo prizadevajo, da bi šolsko mladino odtegnili paznosti cerkve in preblagemu uplivu vere. Podpirajo in terjajo tako imenovane nevtralne (brezverske), mešane ali posvetne šole, in sicer s tem namenom, da bi učenci odrastli v največji nevednosti najsvetejših reči in brez vseh verskih vaj. Ker je to zló bolj razprostrano in veliko, kakor pomočki zoper njega, zato vidimo, da se zarod množi, ki mu ni mar za dušne blagre, ki je brezversk, dostikrat brezbožen. Pred tem zlom, častiti bratje, varujte vašo oger-

sko deželo z vso vnemo in z vsem trdom... Ker je stvar tako imenitna, moramo želeći in hoteti, da se cerkvi pravica ohrani, svojo po Bogu jej izročeno nalogo pri javnem pouku mladine spolnjevati, zato vas nujno prosimo, da se potrudite za to na vso moč. Med tem pa ne nehajte, vedno opominjati družinske očete, naj ne pošiljajo svojih otrok v take šole, kjer bi bila njih vera v nevarnosti, in skrbite ob enem za take šole, ki jih boste vodili vi in vaša duhovščina, da bo pouk dober in učitelji lepega obnašanja.“ — Leta 1887. pa tožijo sv. oče v pismu do bavarskih škofov: „Cerkev zdaj vé, zakaj zdihuje, ko mora gledati, kako se jej jemljejo otroci že v prvi mladosti in se silijo v take šole, v katerih Boga ne spoznajo, ali se jim le kaj malega o njem pové in s krivimi nauki zmeša.“ Potem sv. oče škofo opominjajo, naj čuvajo in skrbijo, da se katoliška vera in lepo obnašanje otrok ne popači v takih šolah, ki so cerkvi popolne ali deloma odrekle pokorščino.

Glejte, preljubi v Gospodu, to je sodba, to je strah, to so opomini in terjatve sv. očeta v zadevi brezverskih šol; oni vidijo v njih veliko nesrečo za človeški rod in spoznajo, da iz teh šol prihaja mladina, ki ne pozna strahú Božjega, zato pa tudi nraavnih zapovedi ne more prenašati, in ker svojih željá ne more krotiti, ogreje se lahko za politične prekucije. Kako opravičena da je sodba in strah sv. očeta v tej reči, potrjujejo žalostni dogodki, ki jih tudi mi vidimo, zato pa veljajo tudi nam njih opomini.

Mi pa terjamo katoliške javne ljudske šole tudi zato, ker vemo, da se v tem strinjamo z vašimi lastnimi željami, ljubljeni v Gospodu. Ali bi mar vas ne razžalilo, ko bi mi vas sodili za take, ki jim nič ni za to, ali bo šolska vzgoja naredila vaše otroke časno in večno srečne ali nesrečne? Ali ni nasproti taki sodbi klic vaše vesti, ki vas že več let priganja, da na katoliških shodih ter z mnogoštevilnimi izjavami in prošnjami terjate za vaše otroke katoliško šolo? In ali se sklepi drugega občnega katoliškega shoda v aprilu in maju lanskega leta na Dunaji niso ravno tako izrekli za versko katoliško šolo?

Na tistem shodu ste med glasnim odobranjem soglasno sklenili (in mnogo tistih, ki niso bili pri shodu, je pozneje pritrđilo) tako resolucijo:

„Če se pomisli, da imajo stariši nedotakljivo pravico do izreje ali odgoje svojih otrok, in da je to njih najsvetejša pravica;

če se pomisli, da je družina tesno zvezana s cerkvijo ter da je Bog cerkvi dal nalogo, narode učiti in vzgojevati, in da ima le ona pomočke in oblast za to;

če se nadalje pomisli, da je pri naših socialnih pa družbinskih razmerah največ ljudi

prisiljenih, za vzgojo in izobražbo otrok posluževati se pomoči ljudske šole, da je tedaj ljudska šola za družino, cerkev in državo zelo velikega, pač odločilnega pomena;

in če se pomisli, da je vsak otrok prisiljen, v šolo hoditi: z ozirom na vse to so

dolžni katoličani za svojo najsvetejšo pravico terjati od države poroštvo, da se bodo njih otroci v šoli v resnici versko vzgojevali; to pa je mogoče samo v verski šoli.“

Glejte, ljubljeni v Gospodu, v tej izjavi najdete vse naštetó, zakaj niste samo pri svoji vesti dolžni, ampak imate tudi pravico, terjati versko šolo, Vi, katoliški stariši, ste pravi in prvi odgojitelji in učeniki svojih otrok; to pravico in to dolžnost vam daje Božja zapoved in natorni red. Nobena posvetna sila vas ne more odvezati te dolžnosti vzgoje otrok in nobena sila vam je ne more vzeti. Vi boste enkrat pred Bogom odgovor dajali, ali ste to dolžnost spolnjevali in te odgovornosti ne morete na drugega odvaliti. Vi sami boste prejeli večno kaznen.

Šola pa ima nalogo, starišem pomagati pri vzgoji otrok. Zato morajo stariši neprestano terjati, da se otroci v šoli izreajo v njih duhu t. j. v katoliškem duhu, kakor se izreajo v očetovi hiši. Otroke katoliških starišev mora tedaj tudi šola izrejati katoliško

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

K razstavi konj v Gradci.

Ces. kr. konjerejska družba v Gradci je dobila doslej že več daril, da jih razdeli v razstavi štajarskih konj v Gradci in sicer so jih ji poslali:

Nj. ces. visokost fm. nadvojvoda Albreht, pokrovitelj družbe, 40 cekinov; Nj. kralj. visokost Don Alfonso Španjski 100 gld., Nj. ekscelencija Sefer paša, graščak v Bertoldsteinu, krasen srebrni bokal, posebej za konjerejo v Rabski dolini, Fr. baron Mayr-Melnhof 20 cekinov, Adalbert grof Kottulinsky 10 in Emil Freiheim, c. kr. poštar, 3 cekine.

Ogledovanje konj bode dalo lepo podobo cele domače konjereje, ker se vdeležijo le-te razstave konjerejci iz vseh delov naše dežele.

Zavoljo tega so bile v mesecih maji in juniji komisije po raznih krajih in so si ogledale nad 900 konj, da so presodile, kateri da bi bili za na razstavo. Zapisali so 370 konj, ki bi bili za-njo in izmed teh pripelje se gotovo kacih 300 konj na zastavo in sicer iz vseh plemen, kar se jih vzreja na Štajarskem.

Da se porabi ves denar, kar ga ima c. kr. konjerejska družba na razpolaganje, za le-to razstavo, zato so vsi udje one komisije iz svojega žepa plačevali stroške pri ogledovanji ter

so izvršili svoje naročilo, kolikor je bilo največ mogoče, vestno in v prid domače konjereje.

Sejmovi. Dne 25. julija v Kozjem, v Lipnici, v Ormožishah, v Slov. Bistrici in v Žalcu. Dne 20. julija v Framu in na Teharjah. Dne 28. julija v Ormoži. Dne 30. julija v Kostivnici in dne 31. julija v Konjicah, pri sv. Jakobu v Dolu in v Marenbergu.

Dopisi.

Iz Maribora. (25letnica Mariborskih osmošolcev iz l. 1865.) Ponedeljek na večer se je na poziv g. dr. J. Sernca 14 gospodov zbralo v kazinskem zalonu, da bi praznovali 25letnico mature, ki so jo opravili pred četrtsotletjem na tukajšnji gimnaziji. Izpit jih je delalo 26, umrlo jih je 8, udeležili se niso 4, med njimi dvorni svetovalec in operni ravnatelj Schuh iz Draždan. Zbrali so se gg.: advokat dr. Josip Serbec, notar dr. Fr. Firbas, dr. P. Turner, polkovniški zdravnik dr. Miglič, župniki Janžek, Gmeiner in Rojko, profesorji Poljanec iz Novega mesta, Šantelj, Plohl in Fras iz Gorice, dr. Glaser iz Trsta, kmet Petelinšek iz Konjiškega okraja in Nemeč Fric pl. Gasteiger, bivši mestni župan v Ljubnem na gorenjem Štorskem; počastil nas je še s svojo navzočnostjo g. prof. Majciger. G. dr. Serbec se je z gorkimi besedami spominjal nekdanjih profesorjev, izmed katerih biva tukaj v Mariboru gospod profesor Majciger, ki mladine ni samo poučeval v šolskih stvareh, nego jo je tudi navajal na to, da mladenči postanejo pošteni, odkritosrčni in delavni možje. Solze so igrale gospodu govorniku v očeh, ko je dajal odduška zahvalnosti. G. notar dr. Firbas se je v lepih besedah spominjal prijateljstva, ki je dovelo toliko nekdanjih tovarišev v Maribor na praznovanje važne obletnice. G. prof. Majciger je povdarjal, da se njegove zasluge precenjujejo, da je pa njegov trud poplačan, ko vidi toliko resnih mož, katerim je skušal kazati pot skoz življenje. V jako lepem listu se je zahvaljeval gosp. Adolf Lang, zaslužen mir uživajoč kot dvorni svetovalec v Badenu blizu Dunaja. Posenen, pravi v pismu, bil je na ta tečaj Mariborske gimnazije, kajti ves čas se je odlikoval po marljivosti in moškem vedenju. Gospod dr. Glaser omenjal je pri slovesnosti nazočih duhovnih gospodov in juristov. Vesel znak v narodnem življenju štirskih Slovencev je lepa sloga, v kateri skupno delujejo v naroden prospah duhovni in posvetni narodnjaki; tej složnosti se imajo tukaj na Štorskem zahvaljevati lepi vspehi na polji narodne prebujenosti. Govornik napija lepi nadi, da bo to tudi v prihodnje tako! Živo odobravanje je kazalo, da je govoril vsem iz srca. Pozneje je dr. Glaser napil še kmetu Petelinšku, kot zastopniku tistega stana,

iz katerega naš slovenski narod dobiva največji del svoje inteligence. Dr. Serbec je še napil dr. Turnerju, kot uzoru značaja. Vršile so se še druge navdušene napitnice. Veselili smo se, da je kljub silnim težavam, ki jih imajo štirski mladenči, dovršivši latinske šole, toliko značajnih mož se prebilo skoz boj za življenje. Značilno je za one čase, da sta samo dva Nemca bila med osmošolci, da pa nikoli ni bilo nobenega narodnega prepira, ker sta bila poštena nam nasproti. V večini so bili profesorji, katere pa je osoda vse porinila nekako bolj na južno stran. Pozno v noč smo se ločili nadjaje se, da se ob priliki zopet vidimo.

Iz Koga. (V hudej uri ne stojte pod drevom ali zvonikom!) Dne 12. julija ob 4. uri popoldne drvila je od Drave proti Muričez ormoško-ljutomerske gorice strašna nevihta, katera je v 5 minutah provzročila grozno škodo. Črni električni oblak plaval je precej nizko nad nami. Iz njega šinila je prva iskra na Kajžarju, kjer je požgala tri poslopja; druga iskra užgala je na Vitanju jedno poslopje, a tretja udarila je v naš zvonik, ki nema strelovoda, ter je ubila pod zvonikom stoječega mežnarja, Matjaža Rubina. Pri nas je namreč navada, da o bližajočej se nevihti opominjajo zvonovi vernike k molitvi; a zvoni se le dotlej, ko začnejo padati prve kaplje dežja, ali prva zrna nesrečne toče, kar se, žal, tudi večkrat v Slovenskih goricah godi. Tudi tokrat je tako bilo. Ko je začelo deževati ter se je vsula toča, mežnar s svojim sinkom Ignacijem ni več zvonil, ampak le vedrila sta pod zvonikom, ker je mežnarjevo stanovanje precej oddaljeno od cerkve. Ko pa je na Kajžarju udarilo, šel je Ignacij izpod zvonika pogledat, kje bi gorelo. In res se je h kratu pokazal na Kajžarju plamen. Na to hoče sinko očetu naznaniti, kje gori; pa v tem trenutku, preden je prišel do cerkvenih vrat, udarilo je v zvonik, ter ubilo pri vratih slonečega in glavo skozi vrata molečega mu očeta, kateri se je, ne da bi še vsaj enkrat dahnil, mrtev zgrudil na tla. Videč iz zvonika padajočo opeko smo takoj vedeli, kaj se je zgodilo. S pokojnikom smo vse počenjali, kar se je dalo. Tudi g. dr. Spešič, ki je ta dan ravno tu osepnice cepil, trudil se je z vsemi močmi, uživiti nam nesrečneža, pa vse je bilo zaman: konštatoval je, da je strela moža k priči ubila. Nevolja in žalost udovljene mu žene in otrok, kakor nas vseh in sploh vseh faranov, se ne da popisati. — Ker je bil rajni Rubin mnogoleten naročnik „Slov. Gosp.“, tedaj nam naj bo dovoljeno, da mu postavimo v tem listu s tem, da podamo njegov životopis, majhen spomenik. Matjaž Rubin porodil se je l. 1842 na Kogu. Imajoč 21 let, šel je v vojaške. Kot tak tepel se je l. 1866 s Prusom. Po vojaškej dobi služil je več let kot strežnik pri g. Koflerju v Ptuj.

Leta 1873. postal je naš Bolfanski cerkovnik, katero službo je vedno vestno opravljaj, kolikor se je dalo. Farani so ga zelo radi imeli, in ljubili so ga, kakor bi bil vseh sorodnik; kajti bil je neizrekljivo dobra, pohlevna duša, res pravi „Božji volec“. Danes, 14. julija, ponesli smo ga k večnemu počitku. Sprevod bil je velikansk. Naši cenjeni kmetje so se ga, malo da ne, vsi udeležili. Hvala njim lepa. Pogrešali pa smo vse sosedne cerkovnike. Žalostno! Bolelo nas je tudi, da so ga spremili le domači č. g. župnik, tembolj pa nas je zato razveselilo, ko so naš č. g. župnik povzeli besedo ter so rajnemu cerkovniku prelepih besedi zaklicali v slovo. Č. g. župniku, J. Trampuš, izrekamo na tem mestu pristrčno hvalo za besede, katere so govorili rajnemu v grob. Rodbina Rubinova pa naj se tolaži s tem, da je Vsegamogočni pokojnika rad imel, kajti hotel je, da — hlapec, ki je služil Božje hiši, tudi v Božje hiši umrje! Matjaž, nad zvezdami se vidimo! R.

Iz Šmarskega okraja. (Praznično se pripravljaja) Šmarska dekanija na nove meše. Kjer je treba, popravljajo cerkve, farne in podružnice. Na Kalobji so zmalali prezbiterij, na Ponikvi celo farno cerkvo, kjer bo stalo delo več 1000 gld., in v Šentjurji so prišle na vrsto 3 podružnice. S čisto drugim, večjim zaupanjem se moli v olepšanih hišah božjih in je zato tem večje hvale vredno, da toliko darujejo ljudje, ker so zdauji časi hudi. Zahvaliti se je največ temu, ker je še todi mnogo vnetih kristjanov, kakor so tudi goreči narodnjaki. Šmarska dekanija skrbi torej s tem za božjo čast, ker lepša cerkve, in to se letos zopet močno občuduje, ker daja toliko duhovnov: 22 jih živi, 3 bojo letos posvečeni, 3 so že v rezervi in vsaj eden bo menda nastopil. Že hitro na Jakopovo nedeljo bo vrelo ljudstvo na Kalobje, da se tam prvokrat vdeleži veselja, kakoršnjega še ni fara doživela. Gospod primicijant niso sicer domačin, ampak iz Českega, pa predobri gospod župnik hočejo svojim faranom radost pripraviti, ker je vredno, primicijo imeti. Druga nova meša bo 3. avgusta pri sv. Štefanu, tretja 17. avgusta na Ponkvi in zadnja v Šentjurji 31. avgusta. Bogdaj gospodom novomešnikom in nam zdravja!

Iz Srednjega Gasteraja. (Požar, prošnja.) Javim svojim znancem in prijateljem, da me je dne 25. junija popoludne ob 5. uri po hudobni roki zadela huda nesreča; pogorela mi je viničarja na Kušerniku. Škoda je za-me velika, namreč čez 1000 gld. Obraniti se ni dalo nič, ker na visokem Kušerniku ni dovolj vode; vendar so pokazali ondotni sosedi dobro voljo in usmiljeno srce v obilnem številu, da so vsaj klet obranili. Vsem, kateri so pri požaru kaj pomagali, izrekam zato naj toplejšo zahvalo. Izlasti se zahvalim g. Janezu Sirku, veleposestniku in cerkvenemu ključarju pri sv. Jakobu, ki je po-

slal 5 oseb v obrambo, tacih korenjakov je sila malo, toraj mu naj Bog povrne! Ker pa mi bo sedaj izlasti vožnja od Gasteraja pri sv. Jurju na visoki Kušernik mnogo sitnob delala, zatoraj bi potrkal na usmiljena srca sosedov svojih in tudi drugih, kateri bi mi blagovolili pomagati kako tvarino zapeljati, plačnik naj bo vsakemu Bog. Prosim pa ljubega Boga, da vsakega obvaruje jednake nesreče! France Kurnik.

Iz Rotenberga na Pohorji. (Nesreča.) Pri volitvah za deželni zbor je volil naš Hudej na desno stran, ki je, kakor znano, srečno zmaga, Rischnigg pa na levo stran, ki je propadla s svojim „ambos-hamerjem“. Pri tem je pač g. Rischnigg prenašlo potegnil in je zato svoj del v Dravo prevrgel. Hudej je bolj počasno stopal, pa je zdržal. Vsled tega je, pravijo ljudje, sedaj Rotenberg poknil in je nekaj torej nevarnost velika, da skoz razpoklino Drava priteče ter še Lovrenški trg potopi. Ali bi ne bila to strašna škoda?

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Prihodnji četrtek dne 31. julija bode v Ischlu, mestu na Gorenjem Avstrijskem, poroka najmlajše hčere Nj. veličanstev cesarja Franca Jožefa I. in cesarice Elizabete, nadvojvodinje Marije Valerije in nadvojvode Franca Salvatorja. Vsa avstrijska ljudstva so vesela le-te vesele dogodbe v presvitli cesarski rodbini ter želé mladima poročencema obilo časne in večnesreče. — V obeh Avstrijah, gorenji in spodnji, pripravljajo se za volitve v dež. zbor. V spodnji pride najbrž nekaj novih, ne liberalnih poslancev v zbor, doslej so imeli v njem le liberalci besedo. — Na razstavi v Gradci bodo tudi štajarska vina in ima ta oddelek razstave poseben odbor v rokah. Vendar enkrat nekaj pametnega iz priprav za to dež. razstavo! — V oskrbovalna vzprejetišča se ne sprejme nihče, kakor samo obrtnijski delalci, ki so na potovanji. Tako je odločil dež. odbor v Gradci. Izlasti nima pravice do tega posel, če ravno je na potovanji iskajoč si službe. — Dež. predsednik za Koroško, baron Schmid-Zabierow, dela z vso silo za nemške liberalce ter odgovarja ljudi od slov. stranke; ne znamo, ali dela to „na svojo roko“ ali pa po volji vlade na Dunaji, vsekako pa dela liberalcem na ljubo. — „Bauernbundovci“ imajo veliko dela gledé na prihodnje volitve, vendar pa se jim slov. kmetje ne vsedajo več na limanice, odkar vidijo, da jih podpira vse, kar hodi v škričih. — Dež. predsednik Kranjski, baron Winkler je šel na odpust in sicer na Belopeč, torej ne iz dežele. — V Vipavi napravili so župani celega okraja c. kr. okr. glavarju „častni večer“ in se bode kaj enacega pač redkokje še zgodilo; posebno na slov. Štajarji težko, če kedaj komu.

— V Gorici so bile uni den ženske ustavile delo, ki so v tovarni Lenassija za to, da razmotavajo mešičke sviloprejk. Po mestu je bilo vsled tega veliko trušča in — smeha, ali ženske so dosegle, kar so želele, višje plačilo. — Cerkve v 6. delu Trsta je bilo sila treba in so ji sedaj že vendar-le temeljni kamen vložili. Župan dr. Bazzoni pa ni prišel k slovesnosti. — Zloglasno šolsko društvo „pro patria“ je c. kr. vlada razpustila in je vsled tega veliko hrupa med lahoni; tudi naši nemški liberalci niso tega nič kaj veseli, ker čutijo, da utegne na zadnje priti vrsta tudi na šulverein. Vreden brat je ranjci „propatriji“. — V Spljitu, v Dalmaciji, so tudi vzdignili neko ital. društvo, na čije celu je bil dr. Bajamonti, drž. poslanec. Tu pa diši bojda po goljufiji. — Iz Bosne se nabéra sedaj že 4. batalijon domačih vojakov in dva gresta sredi avgusta na Dunaj pred svitlega cesarja. — Na Ogerskem pojenjuje neslano kossuthovanje in treznih mož postaja že sram, da so se kedaj za „starca“ unemali. Škoda, da je prišlo spoznanje le pozno. — Med Poljaki je nek razpor gledé na Rusince. Le ti zahtevajo ruske, torej domače šole, toda take poljski večini niso po volji.

Vunanje države. Zmerom bolj se kaže potreba, da imajo države razsodnika, naj jim pove resnico, katera izmed njih da ima prav. V novem času so zopet segle države nazaj, na to, kar je že kedaj bilo: obrnejo se do sv. očeta v Rimu, do poglavarja katol. cerkve. To ste storili ravno sedaj anglijska in ameriška država gledé na pravico ribstva v necem morji. Ni dvoma, da boste obe veseli razsodbe sv. očeta. Ko bi to ne bili, vnela pa bi se med njima lahko ljuta vojska. — Crispi, prvi minister v novi Italiji, hoče neki po vsej sili vojsko; s kom pa jo naj začne, to je njemu vse eno. Sedaj pravi, da bi mu bila prav s francosko republiko. Se ve, da mu ni resnica z njo: to je pesek v oči nezadovoljnim Lahonom. — V francoski republiko še niso za to, da bi tudi ženske imele pravico voliti. Bojé se, da bi s tako pravico odklenknilo sedanji republiko. Ta strah ni brez vsega: ženske še niso brez vere! — Belgijski kralj obhaja 25letnico svojega vladarja in vršé se vsled tega velike slovesnosti po celi deželi, framasonom pa to ni nič kaj po volji. — Kar se tiče Anglije, pravi se, da je stopila v zvezo z Nemčijo in se nosi ona za to precej bahato nasproti Francozom in Rusóm. — V Nemčiji se govori sedaj veliko o Bismarcku, to pa ne njemu na čast. Naši, avstrijski Nemci so poparjeni po tem, kar beseduje železni kancelar o našem cesarstvu in je sedaj vsak Nемец, ki živi in je doma v Avstriji, kriv veleizdaje, če še zine katero v slavo Bismarcka. Kar nas zadeva, bil je pa to že tudi iz kraja. — Rusija ni bila nikoli naša sovražnica, sedaj pa se kaže,

da imamo v njej lahko dobro zaveznico, to pa takrat, če ne posluša naša vlada na liberalne Nemce in Madjare. — Iz Bolgarije sliši se čudnih novic, najbolj pa merijo one na to, da odstopi princ Ferdinand Koburski. To pa ni več lahko mogoče, kajti 7¹/₂ miliona je „posejal“ že v tej nesrečni deželi. — V Srbiji biva sedaj razkralj Milan in to pomeni toliko, kakor da snuje nove spletke, toda težko, če na korist deželi. — Po Turčiji je vse v nekem nemiru, najbolj pa v Macedoniji in dozdeva se človeku, da iz cele te rabuke, ki se tam začinja, ne bode nič kaj prida za mir, ki so ga tam potrební bolj, kakor le kje drugje. — Proti sužništvu dela v Afriki kardinal Lavigerie sedaj že posebno, toda v Evropi najde še premalo podpore od strani tistih držav, ki imajo ondi besedo. — V Ameriki, v republiko San Salvador gre vse križem in se morijo ljudje, ne da ima kdo moč, naj zatre to. — V severnih krajih še nevihte niso utihnile in strela dela tamkaj ljudem veliko kvara. Tudi ljudi je vsled nje veliko prišlo že ob življenje. Bog nas je najvaruje!

Za poduk in kratek čas.

Živio!

(Šaloigra v enem dejanji. Dejanje godi se v malem mestu na Slovenskem, čas sedanji. Osebe: Župan, občinski sluga, Ivan, kmet.)

Župan sedi pri mizi piše, in potem govori sam: Zdaj pustim tega bindišerja forfirati. Gre ta tajfel in vpije šivijo na gasi! Jaz ga bom že lernou škandal delati na gasi pri heligen tag. Štrafal bom tega pauerskega psa, da bo merkal delati škandal med pürgerjim v mestu s svojem šifjo. He, Sepel!

Sluga pogleda skozi duri in vpraša: Semeldam, da sem tukaj, gospod rihtar, kaj pa zašafate?

Župan: Unega bindišerja mi forfirajte, koji je na gasi škandal delal s svojem šivjorufom!

Sluga: Cum pefel, gospod rihtar! Odide.

Župan, sam seboj: Bomo že lernali te bindišarje; za vsako šifjo ga bom štrafal vsakega, naj bo, kdor hoče. Kaj si vse zdenkajo ti tepeljni. Svoj bindiški reht bi radi meli. Tajfelna pa ne reht bi jim dal. Kaj bomo pa pol mi dajčarji počeli, če bi ti bindišerji v kanclijah šribali! Mende bomo mi paurali? Mi dajčerji smo gospodje za kanclije in da šafamo, bindišar pa je za gmajn delo. Ko bi dajčarjev ne bilo, bi ta svet že davno faliral. Bindišar je všafan za folgat, mi dajčerji pa za šafat in pasta!

Sluga in Ivan prideta zdaj v sobo in obstojita pred mizo župana. Sluga reče: Meldam, gospod rihtar, da sem forfiral onega baura, ki je šifjo vpil!

Župan: Da ist also dieser hetzer! Proti Ivanu: Ali ve on, zakaj je forfiran?

Ivan, vrli slovenski kmet, ponosnega obnašanja, odgovarja srčno pa šaljivo: Saj on ni polbiran, ima neobrito brado, gospod župan! Pokaže v tem na slugo.

Župan: Vos? V kancliji ni not tumhajte trajhati. Zdaj frogam, kdo je on?

Ivan: Občinski sluga. kakor vidite!

Župan: Kako se on piše?

Ivan: Tudi tega jaz ne vem.

Župan: On je en ferfluhti tepec!

Ivan: Vaš sluga? To pa že zna biti resnica.

Župan: Zakaj pa je on danes na gasi šifio rufal?

Ivan: Da je Vaš sluga na ulici živio klical? To mi je čisto novo, gospod župan; in zakaj? Tega pač tudi ne vem.

Župan, srdito: Ne moj diner, ti, ti si šifio rufal na gasi.

Ivan se čudi: A mene menite, gospod župan! Nisem vas umel, ker ste vedno njega imenovali. Moram že prositi, da kedar bode te s slovenskim kmetom govorili, se poprej slovenskega jezika priučite, in potem Vas bode človek vsaj kaj razumel in obravnava bode krajša in resneja. Toraj vi hočete vedeti, zakaj sem jaz danes živio klical na ulici?

Župan: „Frajlih, pa le šnel, jaz nimam cajta“. Zakaj si ti na gasi šifio rufal?

Ivan: Da bi bil jaz kaj živega si kuhal, to ni resnica, pač pa je resnica, da sem iz celega srca klical živio in to našemu gospodu, čegar rojstni dan smo obhajali v čitalnici naši.

Župan: Ver ist vaš gospod? Jaz bin vaš gospod, wir dajčerji smo vaš gospod; ti nimaš rehta šifio rufati in ker si delal škandal na gasi, bom te einšpiral na 24 ur.

Ivan resnobno: Kaj! Vi, gospod župan, se šalite z našim gospodom? Kdo pa ste vi pri nas? Da bode te vedeli: jedini naš gospod pač je Bog v nebesih in pa na zemlji presvitli cesar. Njega mi Slovenci ljubimo, in smo pripravljene za-nj darovati življenje in imetje, kojemu bode mo vselej klicali gromovito živio iz globočine našega srca, kolikorkrat nas bode volja. Vam, gospod župan, pa dam lepi svet: Ako hočete Vi tukaj pri nas na Slovenskem kruh jesti, naučite se dobro slovensko, naučite se nas spoštovati in ceniti; ako Vam pa Vaša nemščina toliko diši, tedaj pa poberite vsi Vaša šila in kopita, pa pojdite, kamor Vas srce vedno vleče, v Vašo blaženo Nemčijo; povem Vam, da nobena vrana se ne bode zadrla za Vami. Mi pa smo Slovenci, hočemo biti spoštovani na naši zemlji, kojo mi obdelujemo, od koje mi davek plačujemo; časi, v kojih ste nemčurji z nami zapovedovali, ti so, hvala Bogu, že minoli. Zdaj pa še nekaj. Poprej ste Vi mene vprašali,

kdo da sem jaz, in zdaj Vam to povem. Jaz sem slovenski kmet, kateri je prebujen, neče biti več podlaga tujčevi peti, slovenski kmet, kateri ljubi iz srca svojo milo, krasno slovensko domovino, koji je pripravljen dati kri in življenje za našo vero, dom, in cesarja, kojemu iz globočine srca tukaj zakličem: Živio naš premili vladar, Franc Jožef I. Odhaja ponosno proti vratom.

Župan, čez nekoliko časa ves plah: Der ist ein ferfluhter kerl, der bindiše bauer.

Sluga: Vedno drznejši postaja slov. kmetavše!

Župan: Kaj je zdaj za anfangati?

Sluga: Tiho biti pa slovensko se učiti.

Župan: Niemermehr, rajši grem fort!

Ivan skozi vrata: Tedaj pa srečno pot; živio Slovenci! Konec.

J. K. Savinjski.

Smešnica 30. Graščak se napravlja na potovanje in oddaja pri tem še svojim slugam razna darila. Slugi, ki je imel klet na skrbi, reče na zadnje: „Tebi pustim pa vse flaše v kleti“. „Vaša milost“, vpraša ga nato sluga ponižno, „kaj pa čem z njimi, saj so vse prazne?“ „Prav za to“, odvrne mu graščak, „prav zato ti jih prepustim, saj si jih ti že doslej vse izpraznil“.

Razne stvari.

(Ces. darilo.) Za razstavo štaj. konj v Gradci so presvitli cesar odločili za najboljšega konja kmečkega konjerejca darilo 100 cekinov. Po vrhu pa še ležé ti cekini v srebrni škatlji.

(Poroka.) V četrtek, ko se izvrši poroka Nj. ces. visokosti Marije Valerije in Franca Salvatorja v Ischlu, imajo mil. knezoškof v stolni cerkvi ob 9. uri dopoludne slovesno sv. mešo in bode pri njej vsa višja gospoda c. kr. uradov in ne dvomimo, da tudi veliko pobožnega ljudstva iz mesta in bližnje okolice.

(Prestava.) Gosp. Rafael Dolinšek, pristav pri c. kr. glavni davkariji v Mariboru, pride na enako mesto k c. kr. davkariji v Lipnico.

(Dolg čas) je g. dr. Edvardu Glantschniggu, advokatu v Mariboru in zato kliče svoje tovariše v nekako „zvezo germanov“. Ne vemo sicer, koliko da jih prikljče, toda če bodo vsi taki germani, kakor je on, tedaj jih bode „mati“ Germanija pač lahko vesela.

(Südmarkijada.) Nemški župan slov. občine v Šentilji v slov. gor., g. „baron“ Pistor, ponuja Nemcem neko posestvo, ki je v lasti šulvereina, za 1400 gld. na prodajo. Posestvo še ne meri dveh oralov in ima bojda „krasen razgled“. Mogoče, da mu vsede kak nemški „kalinček“ na limanice, ki jih mu g. baron razstavlja po vseh nemških liberalnih novinah.

(Žalost.) „D. W.“ je v svoji zadnji številki sopet prav nevoljna nad Nemci v rajhu. In zakaj? Ker so tamkaj ljudje trezniši ter ne marajo več za malika naših „nemških narodnjakov“, kneza Bismarcka. No ljudem, ki imajo „D. W.“ v rokah, to seveda ne gre v glavo, da more pravi Nемеc imeti o njem druge misli, kakor jo imajo sami — po sili Nemci.

(Hmeljarnica) bratov Reininghaus pri Gradci je v noči 21. julija zgorela. Škode je, kakor se pravi, za 100.000 gld. Zavarovana je bila hmeljarna pri Tržaški zavarovalnici.

(V studenec) je padla Julika Selič, 12-letna pastirica pri posestniku Mih. Jančiči v Jurklostru in je vtonila, predno so jo mogli izvleči iz vode.

(Zaprli) so uno sredo necega Jakoba Jutreža na kolodvoru v Celji. Na sumu ga imajo, da je ukradel par kravčēt in tele ter jih je prodal mesarju.

(Utonil) Štefan Koren, trgovski učenec, doma iz Hošnjice pri Slov. Bistrici, se je v nedeljo, dne 20. julija pri kopanju v Dravi v krnici starega kopaljšča utopil. Potapljajoč se na nekem hlotu, izginil je v deročih valovih brez vsakega sledū.

(Nesreča.) Dne 17. t. m. se je pri kopanju v Pesnici vtopila 21letna Ivana Pulko, dekla pri M. Šumanu, županu v Lormanji in pred 8 leti se je, tudi na ta den, bil vtopil njegov brat.

(Zdravilo.) Nek zdravnik trdi, da je naša navadna sol najbolje zdravilo zoper kolero. Če so jedi močno slane v času te bolezni in še človek vrhu tega od časa do časa požre kako zrno soli, ne loti se ga iz lehka ta nepridiprav iz Azije.

(Cena konja.) Vojvoda Portlandski ima žrebca, za katerega mu je avstrijska vlada 180.000 gld. ponudila, toda vojvoda je odvrnil, da ne da konja za celo ogersko kraljestvo.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Sim. Črnoša, župnik v Pišecah, je dobil župnijo sv. Elizabete v Slov. Gradci. Č. g. France Nendl, kaplan v Šentilji v slov. gor., stopi v začasni pokoj in na njegovo mesto pride č. g. Marko Tomanič, doslej kaplan v Trbovljah. Č. g. Matija Stoklas, kaplan v Reichenburgu, pride za kaplana k sv. Vidu na Planini. — Na novo stopijo v službo č. gg. semeniški duhovniki: France Hurt za kaplana v Podsredo, Fr. Janežič za II. kaplana v Slov. Bistrico, Fr. Valenko v Reichenburg in Anton Veternik v Trbovlje.

Listič uredništva. G. J. Kr. v T.: Pogreta jed ne diši našim bralcem. — G. J. R. v C.: Imen njsmo vzeli, ker je dopis bil že itak več, kakor dolg. — Č. g. J. Č.: v prihodnjem listu! — G. K. S. na D.: Kjer je mogoče, radi, v tem pa nam ne kaže. Prav, ko bi bilo „tisto“ uredništvo malo opazniše pri rečéh, katerih ne pozna do volje, toda dela si že samo s tem do volje sitnobe.

Loterijne številke:

Gradec 19. julija 1890: 16, 13, 86, 10, 38
Dunaj „ „ 90, 35, 1, 37, 65

Učenec, 16 let star, zmožen nemškega in slovenskega jezika, išče službe učenca v kaki specerijski prodajalnici na pol ali na eno leto, ker se je že tri leta učil. Naslov se izve pri upravnštvu „Slov. Gospodarja“.

1-2

Orgljarska in mežnarska služba

se odda v Podgorji pri Slov. Gradci.

Cerkveno predstojništvo.

Mož 40 let star, oženjen s tremi delavnimi sinii se priporoča kot majer ali pristav na večje posestvo ali pri živinoreji. Naslov: „T. E.“ pošta sv. Trojica v slov. gor. (Hl. Dreifaltigkeit W. B.)

1-2

Kupuje se sadje.

Mihael Plammer, kupčevalec s sadjem pri sv. Petru blizu Gradca, kupuje vsako mero sliv, hrušek, in jabolk zgodnjih in poznih.

1-2

Vabilo

3-3

k izvanrednemu občnemu zboru ormoške posojilnice,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo, ki bode v nedeljo, 27. julija 1890 ob 3. uri popoldne v Čitalnici ormoški.

Dnevni red:

1. Poročilo predstojnikovo.
2. Dopolnilna volitev:
  - a) predsednikovega namestnika,
  - b) enega odbornika.

Ako bi v predstojništvo bil voljen ud nadzorništva, se namesto njega voli v nadzorništvo takoj nov ud.

3. Mogoči predlogi.

Drugo vabilo.

Ako ob zgoraj navedeni tretji uri ne bi bilo za sklepanje dosti navzočih udov, se koj s tem vabilom za ta slučaj nesklepčnosti prvga zborovanja odredi v smislu § 33. zadružnih pravil drugo zborovanje na isti den 27. julija 1890, pa ob pol peti uri popoldne na istem mestu in z istim dnevnim redom, kakor je spredaj za prvo zborovanje odločen.

Ormož, dne 6. julija 1890.

J. Vertnik,
knjigovodja.

Dr. J. Geršak,
predstojnik.

Zahvala.

Podpisani Alojz Letonja, iz Rodenskega vrha pri sv. Duhu v Halozah, ne morem si kaj, da bi se tem potom ne zahvalil slavni ogersko-francoski zavarovalnici (franco-hongroise) za hitro in točno izplačanje moje škode vsled požara.

Na Ptuji, dne 14. julija 1890.

Alojz Letonja, m. p.

Službo išče kmečka ženska, dobro vajena kuhe in gospodarstva v kaki duhovni hiši. Naslov: Uršula Vodenik, stanuje v gradu (Burg) hšt. 5 v Mariboru.

Vsake vrste staronemške

lončene peči

belo, zeleno in rjavo steklene se dobijo po nizki ceni pri

Alojz Černe,
2-10 v Mozirji, Štajarsko.

Služba organista in mežnarja

razpisana je pri sv. Marku niže Ptuja do konca septembra t. l. Prosilci naj svoje prošnje vložijo pri cerkvenem predstojništvu. 3-3

Velika žganjarija R. Wieser-ja

v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico.

Znamenit zaslužek,

ki vedno narašča in dolga leta traja, dobodo izurjene in zanesljive osebe (dosluženi žendariji imajo prednost), katere pridejo z ljudmi pogostoma v dotiko. Pisma pod naslovom: G. S. 13-25 1890 Graz poste restante.

J. PSERHOFER'S

Apotheke in Wien

— Singerstrasse Nr. 15 —

„zum goldenen Reichsapfel“.

Kričistilne, nekdanje imenovane univverzalne krogeljice zaslužijo po vsej pravici to poslednje ime, kajti obilo je boleznih, pri katerih so pokazale te krogeljice svoj izvrstni učinek.

Desetletja sem razširile so se te krogeljice na vse strani, zapisujejo jih zdravniki in gotovo je malo družin, v katerih ne bi bilo male zaloge tega domačega pripomočka.

Jedna škatljica z 15 krogeljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gold. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati poštnine in stane: 1 zavitek krogeljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja.)

Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne krogeljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodeca 40 kr., prostn poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčnemu kašlju itd. 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Življenska esenca (Praške kapljice) proti pokvarjenemu želodcu, slabemu prebavljenju, stekleničica 22 kr.

Angleški čudežni balzam, steklenica 50 kr., mala stekleničica 12 kr.

Fijakerski prašek, proti kašlju itd. 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešujo rast las, škatljica 2 gld.

Univverzalni plašter prof. Steudela, domače sredstvo proti ranam. ulesom itd., posodeca 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univverzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutične specijalitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene, in ako niso v zalogi, se na zahtevanje naročajo.

Razpošiljana po pošti se točno odpravljajo proti gotovini, večja naročila proti povzetju.

Pri dopošiljavi denarja (po poštni nakaznici), stane poštnina dosti manj, kakor po povzetju.

12-12